

Vägledningen för flerspråkig information

– praktiska riktlinjer för flerspråkiga webbplatser

Vägledningen för flerspråkig information

– praktiska riktlinjer för flerspråkiga webbplatser

Publikationen kan beställas från Språkrådet.
Den kan också laddas ned från Språkrådets webbplats,
www.sprakradet.se.

Beställningsadress:
Språkrådet
Box 20057
104 60 Stockholm

Illustrationer: Anders Gunér
Grafisk form: West Studios AB
Tryckt hos Printon, Tallinn 2012
Andra upplagan

www.sprakradet.se
sprakradet@sprakradet.se
Fax: 08-640 80 30
Telefon: 08-442 42 00

ISBN 978-91-7229-085-3

 INSTITUTET FÖR SPRÅK OCH FOLKMINNEN
Språkrådet

INNEHÅLL

VARFÖR BEHÖVS FLERSPRÅKIG INFORMATION?	6
SYFTET MED VÄGLEDNINGEN	6
VEM VÄNDER SIG VÄGLEDNINGEN TILL?	7
SÅ HÄR LÄSER DU VÄGLEDNINGEN	8
GE ALLTID INFORMATION PÅ BEGRIPLIG SVENSKA	8
Gör information tillgänglig på lättläst svenska och i andra former	11
GE INFORMATION PÅ DE NATIONELLA MINORITETSSPRÅKEN	13
Informera om språkliga rättigheter	14
Satsa särskilt på minoritetsspråk i förvaltningsområdena	14
Ge grundläggande information på minoritetsspråk	17
Välj rätt språk och dialekt	17
GE INFORMATION PÅ SVENSKT TECKENSPRÅK	19
GE INFORMATION PÅ ANDRA SPRÅK EFTER BEHOV	20
Välj språk utifrån målgruppsanalys	21
Välj språk utifrån språkstatistik	22

HÅLL GOD KVALITET PÅ ÖVERSÄTTNINGARNA	24
Anpassa översättningen språkligt och innehållsligt	25
Använd automatisk översättning med försiktighet	26
ANPASSA WEBBPLATSEN TILL STANDARDER OCH TEKNISKA KRAV PÅ TILLGÄNGLIGHET	27
Använd teknik som kan hantera flerspråkig information	27
Skapa tydliga ingångar till olika språk	27
Välj en bra struktur för en flerspråkig webbplats	29
Håll god bildkvalitet på teckenspråksfilmer	30
Gör information tillgänglig med talsyntes	31
LÄS MER	32
OM SPRÅKRÅDET	35
Vad gör Språkrådet?	36

FÖRORD

Med fler språk når du fler

Traditionellt har tillgänglighet handlat om att anpassa sin information till personer med funktionshinder. Men för många i dagens Sverige är också språket ett hinder. De som behöver information på sitt modersmål har ofta glömts bort. Samtidigt har en stor och växande andel av befolkningen ett annat modersmål än svenska. Det har Språkrådet uppmärksammat i en särskild utredning, *En språkpolitik för internet* (2010). Den här vägledningen är ett resultat av det arbetet.

I den språklag som trädde i kraft 2009 står det att alla i Sverige har rätt att utveckla och använda sitt modersmål. För de nationella minoritetsspråken preciseras de rättigheterna i minoritetslagen från 2010. Lagarna ställer krav på myndigheter och andra offentliga organ att nå ut till alla medborgare, oavsett modersmål. Men många är osäkra på vilka kraven är och hur de ska uppfyllas.

I *Vägledningen för flerspråkig information* ger vi praktiska råd om vad man ska tänka på vid publicering av information på olika språk, i synnerhet på webben. Vi hoppas att vägledningen ska ge förståelse för behovet av flerspråkig information och samtidigt vara ett handfast stöd i informationsarbetet.

Lena Ekberg
chef för Språkrådet

Den här vägledningen vänder sig framför allt till dig som arbetar i en myndighet, kommun eller annat offentligt organ som publicerar information på andra språk än svenska. Men den ger även råd om hur man skriver svenska för personer som inte har svenska som modersmål, och den är användbar också för organisationer och företag.

VÄGLEDNINGEN FÖR FLERSPRÅKIG INFORMATION

Varför behövs flerspråkig information?

Sverige är i dag ett mångspråkigt land. Nära 20 procent av alla svenskar har utländsk bakgrund, och många av dessa har ett annat modersmål än svenska. Vi har också nationella minoritetsspråk, språk som talats länge i Sverige och som därför har ett speciellt skydd: finska, samiska, meänkieli, romska (romani chib) och jiddisch. Ett sådant skydd har även svenskt teckenspråk.

För att Sverige ska kunna vara en fungerande demokrati måste organisationer som bedriver offentlig verksamhet se till att medborgarna får tillgång till nödvändig samhällsinformation och samhällsservice på lika villkor. Den rätten gäller för alla, oavsett modersmål. Men begriplig information tjänar alla på, även den som står bakom informationen. Det gäller också företag som vill nå fram till sina kunder.

Alla människor har dessutom rätt till sitt eget språk. För individen är tillgången till modersmålet central både för den egna språkutvecklingen och för den kulturella och personliga identiteten.

Syftet med vägledningen

Sverige fick 2009 en språklag (2009:600) och 2010 en ny minoritetslag (*lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk*, 2009:724) som ställer krav på

myndigheter, kommuner, landsting och andra offentliga organ att nå ut med information till nationella minoriteter och till personer med annat modersmål än svenska. Men det kan vara svårt att veta hur man gör i praktiken. Hur gör man svenskan begriplig för så många som möjligt? Vad ska man översätta, och till vilka språk? Hur anpassar man webbplatsen så att den blir tillgänglig för alla i ett flerspråkigt perspektiv?

Den här vägledningen försöker ge svar på hur offentliga organ praktiskt kan uppfylla de nya kraven, inte minst för information på webben. Men råden är användbara även för andra informations- och kommunikationskanaler.

Vem vänder sig vägledningen till?

Vägledningen vänder sig till alla offentliga organ som har behov av att publicera flerspråkig information – det vill säga myndigheter, kommuner, landsting och beslutande församlingar på statlig och kommunal nivå, domstolar och regering och riksdag. I denna skrift får av praktiska skäl benämningen *myndighet* representera alla sådana organisationer. Vägledningen vänder sig till ansvariga som behöver känna till det viktigaste om vad språklagarna kräver, men framför allt till dem som arbetar praktiskt med information: webbansvariga, informatörer, kommunikatörer, språkkonsulter med flera. Råden är användbara också för andra organisationer och för företag, även om de inte omfattas av språklagarna.

Den här publikationen ges ut tillsammans med skriften *Språklagen i praktiken – riktlinjer för tillämpning av språklagen*. Läs den om du vill fördjupa dig i vad språklagarna innebär, vilka språkliga skyldigheter och rättigheter myndigheter och medborgare har och hur man mer allmänt kan arbeta med begriplig och flerspråkig information.

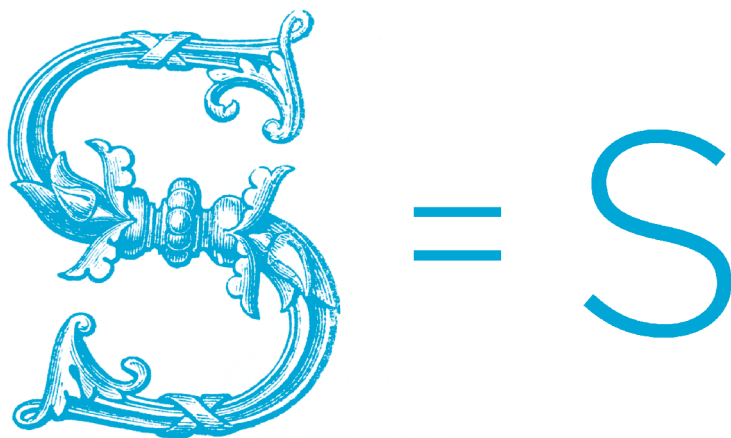
Så här läser du vägledningen

- 1** I den första delen får du veta mer om hur man ger information på svenska för alla medborgare, även för dem med svenska som andraspråk. Begriplig svenska är en skyldighet för alla myndigheter.
- 2** I den andra delen kan du läsa om hur man publicerar information på de nationella minoritetsspråken – något alla myndigheter ska sträva efter. För myndigheter som har verksamhet inom särskilda förvaltningsområden är det en skyldighet.
- 3** Den tredje delen förklarar hur man efter behov kan översätta också till andra språk, som engelska och stora invandrarspråk.
- 4** Den fjärde delen ger tips om vad man ska tänka på i översättningsarbetet.
- 5** Den femte delen ger information om mer tekniska frågor: navigering och gränssnitt, hantering av icke-latinska språk, teckenspråksfilm, talsyntes etc.
- 6** Allra sist hittar du kontaktuppgifter och hänvisningar till fördjupande information.

Ge alltid information på begriplig svenska

Myndigheter, kommuner och andra offentliga organ har en skyldighet att nå ut med information till alla i Sverige, oavsett modersmål eller funktionsförmåga. Det framgår av bland annat förvaltningslagen. Denna skyldighet handlar i grunden om begriplig information och rätten till likvärdig service. Språklagen slår fast att svenska alltid ska kunna användas i kontakt med svenska myndigheter och att språket i offentlig verksamhet ska vara vårdat, enkelt och begripligt.

Vissa grupper har behov av information på sitt eget modersmål, men flertalet i gruppen svenskar med utländsk bakgrund behärskar svenska relativt väl,

och för dem räcker det ofta med information på klar och begriplig svenska. Alla, även personer med svenska som modersmål, är förstås betjänta av ett begripligt språk. Här nedan ger vi tips på vad man bör tänka på när man skriver begripliga texter. I princip gäller råden även vid översättningar till andra språk. Språklagens krav på begriplighet gäller alla språk.

Språkliga tips:

- Inled gärna med att sammanfatta innehållet på sidan. Då kan användarna själva bedöma hur mycket av en text de vill läsa. Börja med det som är viktigast för den målgrupp som texten riktar sig till.
- Skriv gärna korta texter med lagom och varierande långa stycken, så blir det lättare att få överblick och förstå hur texten ska läsas. Längre texter kan i stället presenteras som ett sammandrag, med den fullständiga texten i en separat nedladdningsbar fil.
- Skapa luft och struktur på sidorna genom bilder, kant- och mellanrubriker, punktlistor och andra grafiska medel. I längre texter kan fetade nyckelord underlätta läsningen.

- Bra rubriker hjälper läsaren att hitta i texten. Rubrikerna ska vara korta men samtidigt informativa så att de sammanfattar vad sidan eller avsnittet handlar om.
- Undvik långa och invecklade meningar och långa, informationstäta fraser.
- Använd ett personligt tilltal om det passar i sammanhanget, liksom aktiva verbfraser. Skriv hellre "Du ska skicka in blanketten" än "Blanketten in-skickas".
- Använd förtydligande sambandsord som *men, därför, alltså* etc.
- Undvik svårtolkade och flertydiga ord och formuleringar. Var konkret, undvik abstraktioner och bildspråk.
- Undvik om möjligt svåra ord och facktermer och förklara ord och uttryck som inte är självklart begripliga för alla – inom parentes direkt efter ordet eller, om det rör många uttryck, i separata ordlistor. Se exempel på ordlista på migrationsverket.se.
- Var konsekvent i användningen av ord och termer på webbplatsen. Det gäller såväl verksamhetstermer som ord som används för navigation och funktioner.
- Använd svenska termer. Myndigheter är enligt § 12 i språklagen skyldiga att utveckla och tillgängliggöra svenska termer för sitt verksamhetsområde.
- Undvik förkortningar. För läsaren är det enklare och begripligare att läsa ut hela uttrycket. Förkortningar kan dessutom vara svåra att tolka för tal-syntestjänster och ge problem vid översättningar.
- Testa alltid texterna på de tilltänkta läsarna innan de publiceras.

Du kan få hjälp med att skriva begripliga texter av särskilt utbildade språkkonsulter (se *Läs mer*). Fler råd om begriplighet, klarspråk och klarspråksarbete får du i Språkrådets skrift *Språklagen i praktiken*.

Gör information tillgänglig på lättläst svenska och i andra former

Man bör tänka på att användarnas förmåga att läsa och ta till sig texten varierar kraftigt på offentliga webbplatser. Information kan därför behöva anpassas till målgrupper med särskilda behov; inte bara till personer med annat modersmål än svenska utan även till personer med fysiska eller kognitiva funktionshinder. Det kan även innebära att man behöver komplettera texter med andra informationsmedier, som bilder, filmer och tal.

En mindre grupp av dem med annat modersmål kan behöva särskilt **lättläst svenska**, för att de har svagare svensk-kunskaper, har lässvårigheter eller av andra skäl. Sådana texter har anpassats särskilt i språk och form för att passa grupper som har svårt att tillgodogöra sig innehållet i en vanlig dagstidning eller bok. Andra sådana grupper kan vara personer med en funktionsnedsättning eller personer med sjukdomar som adhd, afasi eller demens, eller bara läsovana personer. Att skriva information på lättläst svenska handlar om att anpassa texterna efter mottagarnas behov, kunskap och läsförmåga. Lättlästa texter kan därför se olika ut beroende på vem texten riktar sig till. Ibland kan det vara motiverat att skapa helt nya lättlästa texter snarare än att försöka redigera om de ordinarie texterna.

Här är ett exempel med råd från Centrum för lättläst:

Lättläst handlar om att välja enklare ord framför svåra, ovanliga ord. Det handlar om att skriva kort, utan att missa viktig information. Lättläst handlar också om vilket typsnitt och storlek man ska välja och om hur bilder och text kan samspela för att öka läsbarheten. Det handlar också om att förstå vad läsaren vill och behöver veta.

Ge åtminstone följande information på lättläst svenska:

- En kort beskrivning av vad myndigheten gör.
- Information av centralt samhällsintresse, till exempel vilka rättigheter och skyldigheter man som medborgare har inom myndighetens verksamhetsområde.
- Information om hur man kontaktar myndigheten.

Markera tydligt de delar av webbplatsen som finns på lättläst svenska och ge länkar till den lättlästa texten på varje sida som har en lättläst version. Skapa gärna också ett särskilt webbrum med alla lättlästa texter samlade på ett ställe. Saknas lättlästversioner på webbplatsen, kan man gärna upplysa om att sådana kan tas fram på begäran.

Talsyntes (datoruppläst text, se avsnittet *Gör information tillgänglig med talsyntes*) kan vara ett annat sätt att ge stöd åt personer med svårigheter att läsa svenska, vilket också inkluderar dyslektiker och personer med nedsatt syn. Ett alternativ, i synnerhet för lite längre webbtexter och för separata dokument, är **ljudfiler**. Text- och talboksinläsningar görs bland annat av Tal- och punktskriftsbiblioteket.

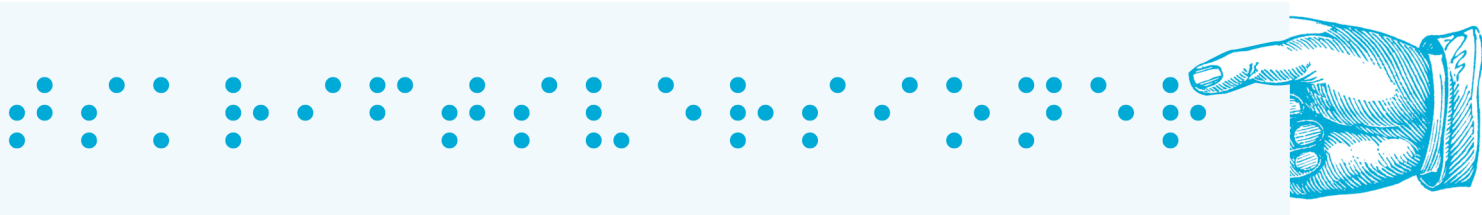
Ytterligare en möjlighet är att visa informationsstödande **bilder och filmer** på webben. Det är särskilt lämpligt för viktig samhällsinformation, information i form av instruktioner och liknande. Se ett exempel på filminformation på omspecialmedia.se.

Blinda och synskadade behöver ibland beställa **punktskriftsversioner** av texter, vilket myndigheter är skyldiga att erbjuda och bekosta. Informera därför gärna om möjligheten att beställa punktskriftsutskrifter. Tal- och punktskriftsbiblioteket kan ge stöd i sådana frågor.

Många människor i dagens Sverige, till exempel många äldre och nyanlända invandrare, saknar tillgång till internet. Därför är det viktigt att också

ge information på andra sätt än via webben och se till att det finns personal som kan svara på frågor per **telefon** eller vid **fysiska besök**. Som komplement till webbtex t kan det förstås även behövas **tryckt text** ibland, i form av foldrar och andra publikationer.

Ge information på de nationella minoritetsspråken

Talare av våra nationella minoritetsspråk, det vill säga finska, samiska, meänkieli, romska och jiddisch, har särskilda rättigheter till sina språk, även om de har mycket goda kunskaper i svenska. Det handlar både om att ge dessa språk stöd för att de ska överleva och att ge minoriteterna tillgång till och rätt att lära sig sitt språk. Många kan dessutom ha lättare att tillgodogöra sig information på sitt modersmål. Starkast rättigheter har finsk-, meänkieli- och samisktalande inom vissa så kallade förvaltningsområden där dessa språk använts länge. Jiddisch och romska är territoriellt obundna minoritetsspråk, vilket betyder att de har funnits länge i Sverige men inte kan knytas till särskilda geografiska områden. De språken har ett mer allmänt formulerat skydd.

I språklagen slås det fast att organ som bedriver offentlig verksamhet har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken.

Informera om språkliga rättigheter

Alla myndigheter är skyldiga att informera de nationella minoriteterna om deras språkliga rättigheter, både på svenska och på respektive minoritetsspråk. Den skyldigheten gäller för alla fem minoritetsspråk oavsett om myndigheten tillhör ett förvaltningsområde eller inte (se nedan). Språkrådets informations-text *Din rätt att använda minoritetsspråk* kan användas som mall för den informationen (se *Läs mer*); texten finns även översatt till de olika minoritetsspråken. Det går också bra att länka direkt till lagtexten (*lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk, 2009:724*).

Observera att enskilda alltid har rätt att använda samiska, finska och meänkieli i myndighetsärenden som berör dem, under förutsättning att det finns personal som kan dessa språk. Det gäller även utanför förvaltningsområdena. Utbilda därför personal så att de kan svara med standardfraser på minoritetsspråken, och beakta gärna kunskaper i minoritetsspråk och främmande språk vid anställningar. Finns det personal som talar något av minoritetsspråken, ska kontaktoppgifter till dessa personer uppges. Observera att det går att söka pengar för arbetet med nationella minoriteter och minoritetsspråk (se Länsstyrelsen under *Läs mer*).

Satsa särskilt på minoritetsspråk i förvaltningsområdena

I kommuner som ingår i särskilda förvaltningsområden har medborgare rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska i muntlig och skriftlig kontakt med myndigheter och domstolar. Det innebär att en myndighet behöver ha rutiner för hur enskilda ska bemötas på minoritetsspråket vid kontakter, som i en kommunal telefonväxel eller på ett medborgarkontor, och för hur man ska ge skriftlig information på olika språk (läs mer under *Ge grundläggande information på minoritetsspråk* nedan). I förvaltningsområdena försöker man ofta främja minoritetsspråken också på andra sätt, till exempel genom att ha vägs skyltar med minoritetsspråkiga ortnamnsformer.

VISSTE DU ATT?

- Kanske var du en av Sveriges äldsta tillhör någon av våra nationella minoriteter: samer (även urfolk), sverigefinnar, tornedalingar, romer och judar.
- Från den 1 januari 2010 har vi en ny lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk som anger minoriteternas rättigheter.
- Lagen fastslår rätten till inflytande i samhället och stöd för de historiska minoritetskulturerna och till minoritetsspråken i dess olika varieteter.
- Lagen omfattar alla myndigheter och gäller i hela landet.
- 47 kommuner och 10 landsting och regioner ingår i dagsläget i så kallade förvaltningsområden för samiska, finska och meänkieli. Även andra kommuner kan ha möjlighet att ingå i ett förvaltningsområde. Ansökan om frivillig anslutning ska lämnas till Regeringskansliet senast den 1 april.
- Inom förvaltningsområdena finns ett utökat ansvar att erbjuda service på samiska, finska och meänkieli. En del förvaltningsområden omfattar flera av språken.
- Även statliga myndigheter med verksamhet i förvaltningsområdena omfattas av lagen.

Läs mer på www.minoritet.se

Nationella minoriteter i Sverige

TORNEDALINGAR

► Det finns cirka 50 000 tornedalingar i Sverige framförallt bosatta i Tornedalen. Minoritetsspråket heter meänkieli. Kommuner som ingår i förvaltningsområdet för meänkieli är:

- Gällivare
- Haparanda
- Kalix
- Kiruna
- Pajala
- Övertorneå

SAMER

► Det finns 20 000–35 000 samer i Sverige som tillämpligt annat nordnorska, lulesamiska, pitesamiska, sydsamiska och ammesamiska. Kommuner som ingår i det samiska förvaltningsområdet är:

- Arjeplog
- Arvidsjaur
- Berg
- Gällivare
- Härjedalen
- Jokkmokk
- Kiruna
- Krokom
- Lycksele
- Malå
- Sorsele
- Storuman
- Strömsund
- Umeå
- Vilhelmina
- Åre
- Älvdalen
- Östersund

ROMER

► Det finns 50 000–100 000 romer och resande i Sverige bosatta över hela landet. Minoritetsspråket heter romani chib.

JUDAR

► Det finns 20 000–25 000 judar i Sverige bosatta över hela landet. Minoritetsspråket är jiddisch.

SVERIGEFINNAR

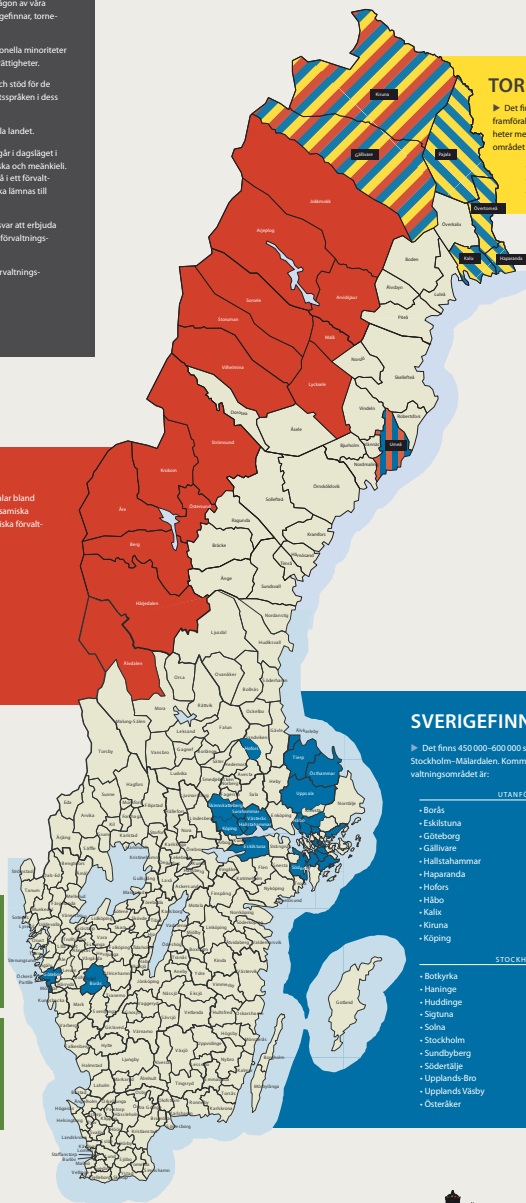
► Det finns 450 000–600 000 sverigefinnar i Sverige. Många bor i Stockholm–Mälardalen. Kommuner som ingår i det sverigefinska förvaltningsområdet är:

UTANFÖR STOCKHOLM

- Borås
- Eskilstuna
- Göteborg
- Gällivare
- Hallstadsnärmar
- Haparanda
- Hofors
- Häbo
- Kalix
- Kiruna
- Köping
- Pajala
- Skövde
- Surahammar
- Tierp
- Umeå
- Uppsala
- Västerås
- Älvkarleby
- Östhammar
- Övertorneå

STOCKHOLMSOMRÅDET

- Botkyrka
- Hattinge
- Huddinge
- Sigtuna
- Solna
- Stockholm
- Sundbyberg
- Södertälje
- Upplands-Bio
- Upplands-Väsby
- Österåker

Till vänster ser du förvaltningsområdenas utbredning för finska, meänkieli och samiska. Mer information och kartor finns på minoritet.se.

Följande kommuner ingår i de olika förvaltningsområdena:

Det finska förvaltningsområdet omfattar kommunerna Borås, Botkyrka, Eskilstuna, Gällivare, Gävle, Göteborg, Hallstahammar, Haninge, Haparanda, Hofors, Huddinge, Häbo, Hällefors, Kalix, Karlskoga, Kiruna, Köping, Lindesberg, Norrköping, Norrtälje, Pajala, Sigtuna, Skinnskatteberg, Skövde, Solna, Stockholm, Sundbyberg, Surahammar, Södertälje, Tierp, Trollhättan, Umeå, Upplands Väsby, Upplands-Bro, Uppsala, Västerås, Älvkarleby, Österåker, Östhammar och Övertorneå.

Det samiska förvaltningsområdet omfattar kommunerna Arjeplog, Arvidsjaur, Berg, Dorotea, Gällivare, Härjedalen, Jokkmokk, Kiruna, Krokoms, Lycksele, Malå, Sorsele, Storuman, Strömsund, Umeå, Vilhelmina, Åre, Älvdalen och Östersund.

Förvaltningsområdet för meänkieli omfattar kommunerna Gällivare, Haparanda, Kalix, Kiruna, Pajala och Övertorneå.

Även andra kommuner kan frivilligt ansöka om att få ingå i förvaltningsområdena, vilket regeringen sedan fattar beslut om.

Nedanstående landsting ingår i de olika förvaltningsområdena:

- Stockholm, Uppsala, Sörmland, Västmanland, Västra Götaland
- Norrbotten
- Västerbotten
- Jämtland, Dalarna, Gävleborg

De fem första ingår i det finska förvaltningsområdet, medan Norrbotten ingår i alla tre förvaltningsområdena. Västerbotten ingår i det samiska och det finska förvaltningsområdet och de tre sista ingår i det samiska.

Skatteverket, Försäkringskassan, Justitiekanslern, Riksdagens ombudsmän och Diskrimineringsombudsmannen är särskilt centrala myndigheter för allmänheten. Med dessa myndigheter har talare av samiska och finska därför alltid rätt att kommunicera muntligt och skriftligt på sitt språk.

Ge grundläggande information på minoritetsspråk

Alla myndigheter i Sverige bör lägga ut grundläggande information på webben på minoritetsspråk, till exempel information om den egna verksamheten, kontaktinformation, information som rör den aktuella minoritetsgruppen och så långt möjligt den viktigaste och den mest efterfrågade informationen på webbplatsen. Det kan gälla central samhällsinformation, ofta använda blanketter och vanliga e-tjänster. Men översättningar bör självfallet göras utifrån myndighetens resurser och i samråd med målgrupperna.

Saknas översättningar, får man gärna upplysa om att översättningar kan tas fram på begäran.

Se ett exempel på minoritetsinformation på umea.se/minoriteter.

Välj rätt språk och dialekt

Finska i Sverige, sverigefinska, är samma finska som talas och skrivs i Finland. En skillnad är dock att sverigefinskan ibland innehåller egna finska ord som skapats för företeelser som bara finns i Sverige.

Meänkieli (förr ofta kallat *tornedalsfinska*) har i huvudsak varit ett talat språk. Skriftspråket är därför ungt och inte helt standardiserat. Språket är nära besläktat med finskan, men räknas som ett eget språk.

Samiska är en samlingsbenämning för flera olika språk, varav vissa kan förstås av andra samisktalande, andra inte. Nordsamiskan är störst i Sverige, därefter lule- och sydsamiska. Det är normalt dessa tre som är aktuella vid översättning. Mindre vanliga är pitesamiska (arjeplogssamiska) och ume-samiska. Språken är dock olika vanliga i olika förvaltningsområden. Nordsamiska innehåller några tecken som inte används i svenskan (á, č, đ, ŋ, š, ʦ och ž), liksom lulesamiska (á, ŋ) och sydsamiska (i). De är enkelt åtkomliga i de flesta ordbehandlings- och webbredigeringsmiljöer.

Romska betraktas ofta som ett gemensamt språk med ett antal dialekter, varav flera men inte alla är begripliga för andra romsktalande. Vanligast förekommande i Sverige är arli, gurbeti, kalderaš, kálo, lovara och resanderomani (svensk romani). Romska innehåller ett fåtal diakritiska tecken. Det gäller framför allt några tecken med akut accent (á, í, ó etc.) och omvänd cirkumflex (č, š, ž). Kommuner med många romsktalande bör översätta texter till romska, men i möjligaste mån bör det göras även på nationell nivå. Romska är speciellt såtillvida att det också är ett relativt stort invandrarspråk, även bland nyanlända.

רעדט איר יידיש?

Jiddisch har få modersmålstalare i Sverige, men språket behöver precis som de andra nationella minoritetsspråken synliggöras och främjas på olika sätt, bland annat genom att myndigheter översätter vissa grundtexter till språket. Jiddisch skrivs normalt med hebreiska tecken. Transkriptioner med latinskt alfabet förekommer också ibland, och det kan vara ett alternativ när hebreisk text är svår att åstadkomma. Läs mer om icke-latinska alfabet under rubriken *Skapa tydliga ingångar till olika språk*.

För både **samiska och romska** väljer man vilka språk man ska översätta till i samråd med översättare, minoritetsorganisationer och berörda invånare. Generellt kan man säga att man på lokal nivå, till exempel på kommunwebb-

platser, använder de språk som är aktuella i området, medan man i allmänna texter som rör hela befolkningen i idealfallet använder alla de angivna språken, beroende på minoritetsföreträdarnas önskan och på myndighetens resurser. Återge så långt möjligt de aktuella språkens diakriter (č) och främmande tecken (ŋ).

Observera att man ofta talar om varianter av samiska, romska och meänkieli som både *språk*, *dialekter* och *varieteter*. Dessa begrepp och gränserna mellan dem är inte entydigt definierade, och de är i viss mån politiskt laddade. Här använder vi i huvudsak *språk*.

Formellt har Länsstyrelsen i Stockholms län ansvar för att besvara frågor om minoritetsspråk, medan Sametinget ansvarar för frågor om samiska. Du kan också kontakta Språkrådet om du har frågor om finska, romska och teckenspråk eller frågor om språklagen.

Ge information på svenskt teckenspråk

Svenskt teckenspråk är inte ett nationellt minoritetsspråk enligt EU:s minoritetsspråkskonvention, men det har i språklagen samma ställning som de nationella minoritetsspråken och bör därför ges likvärdigt skydd.

Svenskt teckenspråk är inte en tecknad form av svenska utan ett helt eget språk. Många döva har just svenskt teckenspråk som modersmål, inte svenska. Grundläggande information bör därför göras tillgänglig på teckenspråk i form av teckenspråksfilmer på myndigheters webbplatser.

Men precis som för de nationella minoritetsspråken handlar rätten till teckenspråk inte bara om rätten till sitt modersmål utan också om att synliggöra och främja språket och bidra till ökad användning av det.

Välj ut vilken information som behöver översättas utifrån organisationens uppdrag, i samråd med döv- och teckenspråksorganisationer och med personal som har kunskaper om målgruppen. Teckenspråkig information är särskilt viktig om möjligheterna till andra kommunikationsvägar är begränsade.

När information ska publiceras som teckenspråksfilm, kan det vara bra

att inför filminspelningen skapa helt nya "texter" på teckenspråk snarare än att utgå från den svenska originaltexten. Teckenspråk har nämligen en annan grammatik och berättarstruktur än skriftspråk, vilket gör att en översättning till teckenspråk måste frigöras från originaltextens skriftspråkliga prägel. Samtidigt är det förstås viktigt att översättningens innehåll överensstämmer med den svenska originaltexten.

Översättningstexten läggs med fördel in som ett textavsnitt på webbsidan intill teckenspråksfilmen, om utrymmet tillåter. Man kan lägga in ett röstpålägg i filmen som följer översättningstexten, om man vill att även hörande ska kunna se filmerna. Läs mer om teckenspråksfilmer under avsnittet *Håll god bildkvalitet på teckenspråksfilmer*.

Ge information på andra språk efter behov

Många människor med annat modersmål än svenska har behov av information på sitt eget modersmål. Tydligast behov har förstås personer som inte behärskar svenska, som nyanlända invandrare. Men även de som kan svenska har ofta betydligt lättare att tillgodogöra sig information på sitt modersmål. Utöver kraven på begriplig svenska för alla och information på nationella minoritetsspråk, bör myndigheter och andra offentliga organ vid behov därför översätta delar av sin information till andra språk.

Varje myndighet måste själv avgöra vilka språk som är aktuella för just sin verksamhet. För en kommun kan det innebära att se över vilka språk som talas i kommunen. För en myndighet kan det innebära att fundera över vilka språkliga målgrupper som är särskilt viktiga för verksamheten.

Välj ut vilken information som behöver översättas utifrån organisationens uppdrag, i samråd med de målgrupper myndigheten riktar sig till. Även den personal inom verksamheten som har mycket kontakt med allmänheten har ofta god kunskap om vilka texter på webbplatsen som skulle kunna öka servicen för den enskilde och minska belastningen på kundtjänsten. Infor-

mation och tjänster som människor är särskilt beroende av är speciellt viktiga, till exempel grundläggande e-tjänster. Det gäller i synnerhet om möjligheterna till andra kommunikationsvägar, som telefon och fysiska besök, är begränsade.

Information på andra språk kan gälla:

- grundläggande samhällsinformation för nyanlända
- information om service för välfärdstjänster: barnomsorg, äldreomsorg, skola etc.
- viktiga e-tjänster: beställningar, databassökningar, blanketter
- information om organisationen och dess verksamhet
- hur man kontaktar organisationen i olika ärenden och får information och service på olika språk.

Om möjligt bör man i kontaktinformationen på webben ange särskilda kontaktpersoner för olika språk. Sådana personer kan utomstående kontakta direkt, så att de slipper bli omkopplade via växeltelefonister eller e-postregistratorer som kanske inte behärskar språket ifråga. Saknas översättningar, får man på de främmande språken gärna upplysa om att översättningar kan tas fram på begäran.

Även för främmande språk kan man som komplement till text behöva tal-syntes, informationsstödande bilder och filmer, telefonkommunikation etc. (se avsnittet *Gör information tillgänglig på lättläst svenska och i andra former*). Bland vissa invandrargrupper kan det också finnas grupper med analfabetism eller lågt utvecklad skriftkultur som kan behöva särskild hjälp genom fysiska besök och tolk. På försäkringskassan.se går det till exempel att boka samtal på olika språk.

Välj språk utifrån målgruppsanalys

För att veta vilka språk man bör översätta till kan man inte bara utgå från språkliga rättigheter och språkets storlek i Sverige, som dessutom kan skilja sig mycket

åt mellan olika kommuner och delar av landet – och förändras över tiden. Man måste först veta vilka målgrupper man har, och dessa gruppers behov. Det kräver målgruppsundersökningar och kontakt med olika språkgrupper.

Grupper man bör ta särskild hänsyn till:

- nyanlända invandrare
- invandrare och personer med utländsk bakgrund med särskilda behov: äldre, personer med läs- och skrivsvårigheter etc.
- nationella minoriteter
- personer från andra EU-länder som tillfälligt söker jobb, sjukvård med mera i Sverige.

Översättning kostar pengar och är ofta en resursfråga. Har man begränsade resurser, satsar man på den mest grundläggande och mest efterfrågade informationen, på de största målgrupperna och på grupper som har rätt till eller störst behov av information på sitt modersmål. Bland invandrare är svensk-kunskaperna hos senare anlända grupper av naturliga skäl sämre än hos grupper med längre vistelsetid. Men hur länge man levit i Sverige behöver inte vara vägledande; äldre människor tappar till exempel lätt sina andraspråkskunskaper i svenska.

Man bör också tänka på att många människor är flerspråkiga och kan ha goda kunskaper i ett stort internationellt språk som arabiska, engelska, franska, portugisiska, ryska eller spanska.

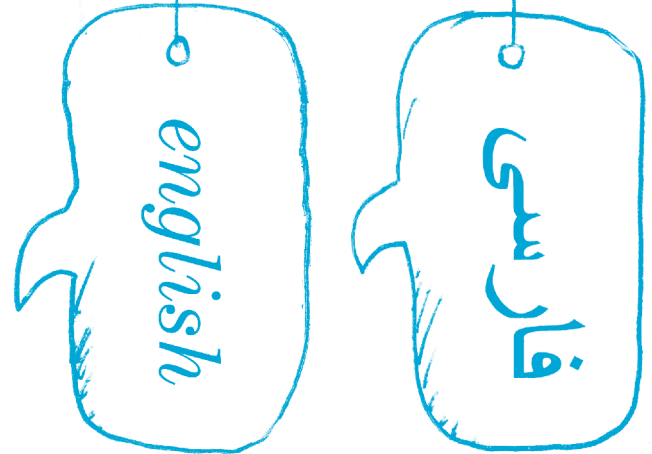
Välj språk utifrån språkstatistik

Har man hela befolkningen som målgrupp eller saknar resurser att efterfråga olika gruppers behov, är språkets storlek förstås intressant. Det är dock inte lätt att uppskatta antalet modersmålstalare för språken i Sverige. Modersmål är inget som registreras, och det saknas därför officiell statistik. Det går dock att göra rimliga uppskattningar (uppgifterna nedan har hämtats från Parkvall 2009).

De 15 största modersmålen efter svenskan kan uppskattas till:

- finska 235 000
- BKS (bosniska, kroatiska, serbiska) 113 000
- arabiska 93 000
- kurdiska 66 000
- spanska 65 000
- tyska 64 000
- persiska 59 000
- norska 56 000
- danska 54 000
- polska 49 000
- albanska 49 000
- engelska 44 000
- arameiska 36 000
- turkiska 34 000
- somaliska 25 000.

Här kan det till exempel finnas anledning att ta hänsyn till finska, som nationellt minoritetsspråk, och till språk som talas av nyligen invandrade grupper, som albanska, arabiska och somaliska. Men beroende på vilken typ av målgrupper man vill nå, till exempel turister och tillfällig arbetskraft, kan förstås helt andra språk komma ifråga, som kinesiska, polska, ryska eller thai. Observera att siffrorna kan ändras från år till år beroende på bland annat invandringen till Sverige.

Håll god kvalitet på översättningarna

När en text ska översättas bör man först kontrollera om andra organisationer redan översatt motsvarande text, som man kanske kan återanvända eller länka till. Samarbeta med andra och utnyttja gemensamma grundtexter. Det spar mycket tid och pengar.

Behöver man ta fram en egen översättning, kanske man själv kan klara av översättningar av enklare bastexter kring öppettider, kontaktinformation och liknande, om det finns anställda i organisationen som behärskar det främmande språket. I annat fall ska man anlita en professionell översättare. Kammarkollegiet har en lista över auktoriserade översättare som man kan börja med, men det finns också översättare som är bra utan att vara auktoriserade. Offentliga organ kan vara förbundna att följa ramavtal, men man måste alltid prioritera språklig kvalitet framför lågt pris. Det förstärks av språklagens krav att myndigheter måste skriva vårdat, enkelt och begripligt.

Vilka språk man än översätter till måste man säkerställa att översättningarna håller god kvalitet. Att vara duktig översättare innebär dock inte automatiskt att man är en duktig skribent. Anlita därför översättare som också kan skriva goda texter, eller anlita en skribent för det aktuella språket som kan redigera översättningen om det skulle behövas. Ställ krav på översättare att skriva mottagaranpassade klarspråkstexter.

Om du behöver översättning till ett språk du inte kan läsa alls, tänk på att beställa sättning och ombrytning till din layout. Du kan även beställa språkgranskning av översättningarna. Testa texterna på talare av språket ifråga innan de publiceras.

Anpassa översättningen språkligt och innehållsligt

De texter som ska översättas bör vara skrivna på klar och begriplig svenska, och översättningarna bör ha samma enkla språkdräkt. Språklagens krav på begriplighet gäller alla språk. Innan texten översätts kan den dock behöva anpassas ytterligare till både språk och innehåll.

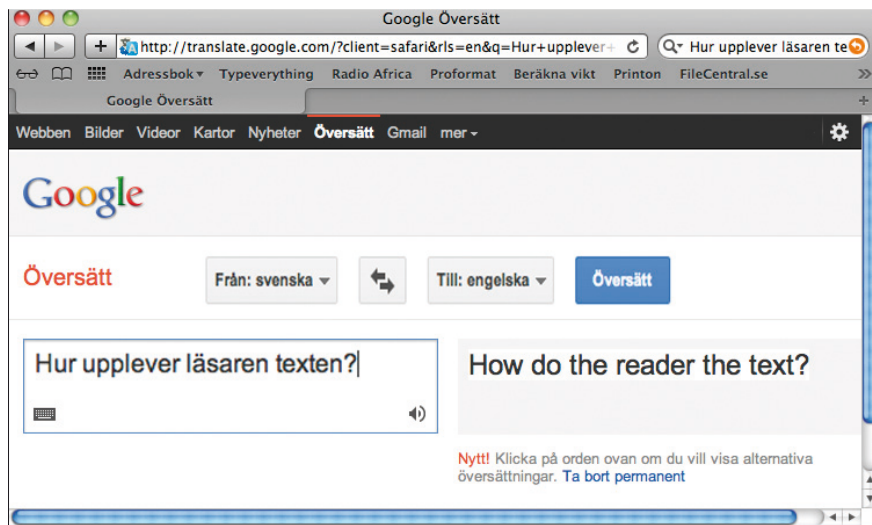
Använd allmänna och entydiga ord och förklara eventuella kultur- och samhällsspecifika uttryck i texten eller i speciella ordlistor. Använd så långt möjligt väldefinierade termer och deras exakta motsvarigheter på det främmande språket. När översättningen görs kan man gärna behålla svenska ord inom parentes för centrala begrepp, så att kopplingen till det svenska uttrycket blir tydlig. Kontrollera översatta fack- och samhällstermer i källor som lexikon.se, [Språkrådets flerspråkiga termlistor \(samhällstermer\)](http://Språkrådets%20flerspråkiga%20termlistor%20(samhällstermer)) och rikstermbanken.se (fackuttryck).

Tänk också på att det ofta kan vara bra att ha rubriker på blanketter och liknande både på svenska och på det främmande språket. Det underlättar också för den svenskspråkiga personal som ska hjälpa personer med annat modersmål.

Var generös med förtydligande sambandsord, ge tydliga instruktioner om hur texten ska användas och ta bort innehåll som är irrelevant eller känsligt för målgruppen. Kontrollera också i övrigt vilka språkliga koder som gäller för språket man översätter till. Gör anpassningarna innan texten går till översättning.

Ibland kan det vara motiverat att skapa nya texter snarare än att översätta. Det gäller även för lättläst svenska och för teckenspråksfilmer. Bestäm vilket innehåll som måste finnas med i den nya texten och bestäm sedan textstrategi: redigera svensk originaltext eller skriva ny text.

Texterna kan ibland också behöva utformas så att de får lite längre hållbarhet än de svenska texterna på webben, som kanske uppdateras oftare. Det gäller även teckenspråksfilmer; det kan vara dyrt att spela in nya filmer när något behöver ändras. Översätter man information till flera språk är det samtidigt viktigt att informationen är aktuell och korrekt på alla språk.

Använd automatisk översättning med försiktighet

Översättning kostar, och det kan vara frestande att använda de gratisjänster för automatisk översättning som finns på internet, som Google Translate eller Microsoft Translate. Sådana tjänster är dock inte avsedda för att producera goda översättningar utan som lästöd för att ungefärligen förstå texter på språk man inte kan.

För texter med fackord eller speciella samhällsord, liksom för texter som måste vara innehållsligt korrekta, fungerar sådana översättningstjänster dåligt. Tjänsterna kan också skapa tekniska problem i webbläsaren, och de fungerar inte för webbsidor som kräver inloggning. Översättningskvaliteten kan dessutom variera kraftigt beroende på vilka språk man översätter mellan.

Vill du ändå erbjuda dina besökare en sådan tjänst, gör det bara som komplement till befintliga översättningar och informera besökarna om att översättningskvaliteten kan vara brisfällig. Tydliggör också i både text och gränssnittslösning att översättningsfunktionen är en extern tjänst, inte den egna organisationens. Se exempel på en sådan varning under *Other languages* på arbetsformedlingen.se.

Anpassa webbplatsen till standarder och tekniska krav på tillgänglighet

Människor ska oavsett modersmål och funktionsförmåga kunna använda en webbplats och alla de tjänster och funktioner som finns där. För att det ska fungera krävs att webbplatsen följer tekniska standarder och är kodad på rätt sätt. Det kan man läsa mer om i *Vägledning för webbutveckling* och i den internationella standarden *WCAG 2.0* (se *Läs mer*). Man kan även få hjälp av en webbyrå med tillgänglighetskompetens. Här tar vi upp några saker som är särskilt viktiga att tänka på.

Använd teknik som kan hantera flerspråkig information

Se till att publiceringsverktyget ni använder har stöd för att hantera flera språk och teckenuppsättningar på ett korrekt, enkelt och effektivt sätt. Tänk på att valet av publiceringsverktyg sätter gränserna för vad som är möjligt att göra i ett flerspråkigt perspektiv.

Det gäller även andra program som används på webbplatsen, liksom externa webbtjänster som Facebook och Youtube. Det kan vara svårt att ha kontroll över att sådana tjänster följer tillgänglighetsstandarder och flerspråkighetskrav tillräckligt väl.

Skapa tydliga ingångar till olika språk

När du länkar till sidor på andra språk, skriv länktexter på det språk du länkar till, alltså *français* och inte *franska*. Använd inte flaggor som språkindikation, eftersom länder ofta har flera officiella språk.

Om du länkar till en samlingssida där det finns möjlighet att välja olika språk, använd gärna en ikon på en jordglob (man kan ladda ner ikoner fritt från funkanu.se) och komplettera med länktextern *Other languages*, gärna också med den svenska benämningen *Andra språk*. Finns utrymmet är det dock mest informativt att lista språken direkt på ingångssidan i en särskild meny.

I en sådan meny är alfabetisk ordning normalt att föredra. För icke-latinska språk bör man ordna språken efter det latinska namnets initialbokstav, men

skriva det icke-latinska namnet först, gärna följt av det latinska namnet inom parentes.

De nationella minoritetsspråken behandlas som övriga språk, om det inte finns särskilda skäl för andra lösningar – som i ett finskspråkigt förvaltningsområde där finskan har en särskild ställning som motiverar att det lyfts fram. Däremot kan det finnas anledning att också samla information som rör alla de nationella minoritetsspråken på en gemensam plats och länka dit via en minoritetsspråkssymbol eller liknande (använd gärna bilden härintill). Och har man till exempel flera samiska eller romska språk i sin språkmeny, kan de listas tillsammans så att det framgår att de tillhör samma språkgrupp.

Språkingångar bör vara konsekvent placerade och lättåtkomliga på alla webbsidor, gärna i huvudet eller på annan central plats. Svenskt teckenspråk och lättläst svenska placeras under språkingångar och inte bara under anpassad text (som talsyntes, större teckengrad etc.).

Icke-latinska fonter kan ibland skapa problem i webbläsare. Om en länk går till ett språk med icke-latinskt alfabet, som arabiska, jiddisch eller kinesiska, kan det därför vara bra att lägga in alternativtext på engelska och länktextern som bild. Texter på icke-latinska språk görs ofta säkrast tillgängliga genom publicering (också) i pdf-dokument. För latinska språk, återge så långt möjligt diakriter (č) och främmande tecken (η).

Exempel på språkmeny:

- العربية (arabiska)
- Bosanski, hrvatski, српски (bosniska, kroatiska, serbiska)
- Deutsch (tyska)
- English (engelska)
- Español (spanska)
- Français (franska)
- ייִדיש (jiddisch)
- سۆرانی (kurdiska/sorani)
- Lättläst svenska

- Meänkieli
- فارسی (persiska)
- Romani chib (romska):
  - Arli
  - Kalderaš
  - Kálo
  - Lovara
  - Resanderomani
- Русский (ryska)
- Sámi (samiska):
  - Julevsámegiella (lulesamiska)
  - Sámiigiella (nordsamiska)
  - Åarjelsaemie (sydsamiska)
- Suomi (finska)
- Teckenspråk
- Türkçe (turkiska)

The screenshot shows a website header with a search bar and navigation links. The search bar contains the text "Sök" and a search button. The navigation menu includes "Skola", "Företag", "Press", and "Om oss". The main content area features a "Know your money" section with a woman's face and the text "Information in twelve different languages about your personal finance." and "Information på tolv olika språk om privatekonomi." Below this are links for "More information in other languages" and "Mer information på andra språk". The bottom of the screenshot shows a "Children safety" section.

Välj en bra struktur för en flerspråkig webbplats

Fundera noga igenom vilken struktur du väljer på en flerspråkig webbplats. Man kan till exempel välja en enklare lösning med separata ingångssidor för olika språk, vilket är vanligast, eller en ambitiösare med flerspråkiga parallellversioner av samma text. Oavsett lösning är det viktigt att talare av ett språk snabbt och enkelt kan se vilka texter på webbplatsen som finns översatta till just det språket.

Har man relativt omfattande webbavdelningar på olika språk, bör man i dessa avdelningar helst också översätta grundläggande navigeringselement som *sök*, *skriv ut* och *kontakt*. Internationella biblioteket (interbib.se) är ett bra exempel på en organisation som ger omfattande och ambitiös information på många språk, både muntligt och på webben.

Håll god bildkvalitet på teckenspråksfilmer

Teckenspråksfilmer ska ha god bildkvalitet och vara tydliga: färger och kontraster ska vara rena och tydliga, inspelningsmiljö och talarens klädsel ska vara neutrala och nedtonade, ljussättningen ska vara god etc. Bildkvaliteten beror bland annat på bildupplösning och bildväxlingsfrekvens. Se till att filmerna inte är för hårt komprimerade. En snygg lösning för teckenfilmsvisning kan ses på den isländska webben deaf.is.

Markera de delar av webbplatsen som är översatta till teckenspråksfilm med en särskild teckenspråkssymbol (se till exempel språkradet.se/teckenspråk). Tillhandahåll också en samlingssida eller ett filmarkiv med alla teckenspråksfilmer på webbplatsen. Organisera gärna filmerna under tydliga rubriker för att göra det lättare för teckenspråkiga att välja film efter innehåll. Om webbplatsen har en särskild sida med översättningar till olika språk, bör teckenspråk även nämnas där.

Om det krävs ett särskilt program för att se filmerna, ange var man kan ladda ner det. Nya webbläsare med stöd för html 5 kan ha inbyggt stöd för filmvisning – informera gärna om det. Om möjligt bör användarna slippa att ladda ner särskilda program. Har man en liten budget kan tjänster som Youtube eller Vimeo vara ett alternativ. Filmer därifrån kan enkelt visas upp på den egna webbplatsen.

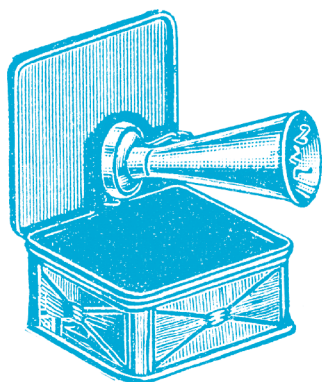
Teckenspråksfilmerna kommer bäst till sin rätt om de visas i samma webbläsarfönster som motsvarande text på svenska, så att användaren kan överblicka det översatta innehållet; undvik alltså att öppna filmerna i eget fönster. Filmerna bör om möjligt vara skalbara så att de kan förstoras till helskärmsläge (detta är möjligt i till exempel Flash). Teckenspråksfilmerna tjänar på att vara korta, 2–3 minuter är lagom. Är filmerna längre, är det bättre att dela upp dem i flera kortare filmer.

Har man frågor om teckenspråk och publiceringen av teckenspråksfilmer, kan man kontakta Språkrådet. Man kan även vända sig till intresseorganisationer som företräder teckenspråkiga, till exempel Sveriges Dövas Riksförbund, SDR (se även *Läs mer*).

Gör information tillgänglig med talsyntes

Talsyntes, det vill säga en lyssnafunktion med automatiskt uppläst tal, är bra att ha på sina webbsidor som komplement till textinformation. För personer med annat modersmål, liksom för dem med lässvårigheter och nedsatt syn, kan det göra informationen lättare att förstå. Användaren bör själv kunna markera vilken text som ska läsas upp. Allra tydligast blir det med talsynteser som också fortlöpande markerar var i texten uppläsningen sker.

[ðə rein in spein steis meinli in ðə plein]

Ska talsyntesen fungera också för andra språk än svenska, behövs det normalt tillägg i tjänsten och särskild språkkodning (så kallade lang-attribut) i de mallar man använder på webbplatsen. Ett enklare alternativ är talsyntes-tjänster som du som utgivare betalar licens för och som besökaren själv laddar ner till sin dator. Ett exempel är Talande webb (se funkaportalen.se).

För både talsyntes, som erbjuds på webbplatsen, och för skärmläsare, som besökaren själv har kopplad till sin dator, krävs att texter är rätt kodade för att uppläsningen ska fungera tillfredsställande. Se framför allt till att koda textelement som rubrik, brödtext etc., även i Word- och pdf-dokument, och bifoga beskrivningar (alt-texter) för bilder.

Ett komplement till talsyntes kan vara nedladdningsbara ljudfiler, till exempel för separata dokument och längre texter.

Läs mer

Har du frågor om flerspråkig information, hittar du mer att läsa nedan. Ännu fler lästips finns på sprakradet.se/flersprakig-vagledning. Du kan också kontakta Språkrådet, 08-442 42 10, sprakfragor@sprakradet.se. Språkrådet har även särskilda språkvårdare i finska, romska och teckenspråk; se kontaktuppgifter på sprakradet.se. Frågor om nationella minoritetsspråk besvaras också av Länsstyrelsen i Stockholms län (se nedan) och av Sametinget (sametinget.se) för samiska.

Lagar, förordningar och allmän information

- *Din rätt att använda minoritetsspråk*: sprakradet.se/minoritetsskyldigheter
- Minoritetsinformation från Länsstyrelsen i Stockholms län: lansstyrelsen.se/stockholm/Sv/manniska-och-samhalle/nationella-minoriteter
- Nationell webbplats för minoriteterna: minoritet.se
- Regeringens broschyr om språklagen (även på engelska, minoritetsspråk och lättläst svenska): regeringen.se
- *Språklag (2009:600) och lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724)*: riksdagen.se
- *Språklagen i praktiken – riktlinjer för tillämpning av språklagen*. Språkrådet 2011.
- Tema modersmål med information om en mängd språk och om språkverktyg: modersmal.skolverket.se

Klarspråk och lättläst

- Helena Englund och Karin Guldbrand (2009), *Klarspråk på nätet*. Pagina.
- Föreningen examinerade språkkonsulter i svenska: sprakkonsult.se
- Klarspråksråd från Språkrådet: sprakradet.se/klarsprak
- Ingvar Lundberg och Monica Reichenberg (2009), *Vad är lättläst?*
Specialpedagogiska skolmyndigheten: spsm.se/Laromedel/Hitta-laromedel/Bra-att-veta-for-pedagoger/Vad-ar-lattlast1/
- *Lättläst – vad är det?* Centrum för lättläst: lattlast.se
- Maria Sundin (2007), *Lättläst – så funkar det*. Jure.

Översättning och flerspråkighet

- Kammarkollegiets lista med auktoriserade översättare:
kammarkollegiet.se/tolkar-oerversaettare
- Mikael Parkvall (2009), *Sveriges språk – vem talar vad och var?*
Institutionen för lingvistik, Stockholms universitet: diva-portal.org/smash/record.jsf?searchId=1&pid=diva2:225395
- Språkrådets flerspråkiga termlistor: sprakradet.se/skrifter

Flerspråkighet och teknisk tillgänglighet

- Helena Englund och Maria Sundin (2009), *Tillgängliga webbplatser i praktiken*. Jure.
- Handisams riktlinjer för tillgänglig information: handisam.se
- Tillgänglighetsrekommendationer från Funka: funkanu.se, funkaportalen.se
- WCAG 2.0 (2009): w3.org/TR/WCAG/
- *Vägledning för webbutveckling*: webbriktlinjer.se

OM SPRÅKRÅDET

Språkrådet ansvarar för språkvården i Sverige. Vi arbetar särskilt med svenskan, minoritetsspråken och det svenska teckenspråket men följer även andra språk i Sverige.

Språkrådet är en avdelning inom myndigheten Institutet för språk och folkminnen. Institutet har arkiv och forskningsavdelningar i Uppsala, Lund, Göteborg och Umeå. Språkrådet ligger i Stockholm.

På Språkrådet arbetar ett tjugotal språkvårdare. De flesta arbetar med svenska, men vi har också specialister på sverigefinska, romska och svenskt teckenspråk.

Språkvårdarna svarar på frågor om svenska, klarspråk, finska, romska och svenskt teckenspråk. Språkrådet svarar även på frågor om språklagen.

Vad gör Språkrådet?

Språkrådet

- följer upp språklagen och gör analyser av språksituationen i samhället
- ger råd i språkfrågor åt myndigheter, företag och enskilda via telefon och e-post
- ger ut ordböcker, språkböcker och skrivregler
- erbjuder information på webbplatsen www.språkradet.se
- stöder och inspirerar myndigheternas klarspråksarbete
- arrangerar konferenser och seminarier
- medverkar i konferenser och kurser
- bedriver språkforskning
- följer och medverkar till utvecklingen av språkteknologiska hjälpmedel
- verkar för nordiskt och europeiskt språksamarbete.

